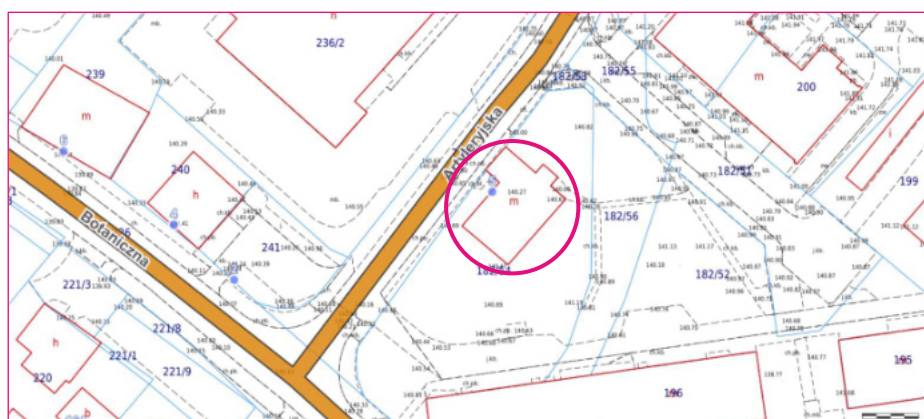

Sytuacja, skala 1:500; Działka nr 182/54 jest własnością Gminy Białystok;

Lokalizacja. Budynek wzniesiony został kalenicowo do ulicy Artyleryjskiej, po jej południowo-wschodniej stronie, na pierwszej działce od ul. Botanicznej. Usytuowany jest na działce o pow. dz. 0,1484ha (nr dz.: 182/54, Ob.11.). Szerokim ryzalitem sięga granicy z ulicą. Na ternie działki nie ma innych obiektów.

Rzut budynku jest prostokątny (wymiary 14,6 x 10,8mb), z dużym ryzalitem (5,46 x 3,37mb) od ulicy, przy północnym narożniku. Jego północno zachodnia ściana znajduje się na przedłużeniu ściany szczytowej budynku głównego, przy której centralnie dobudowano murowany ganek z wejściem od strony północno-wschodniej. Wejście główne znajduje się w południowo-zachodniej ścianie ryzalitu poprzez dobudowaną przy elewacji frontowej drewnianą sień. Drugie wejście jest zlokalizowane w ganku – od strony ulicy. Trzecie drzwi zewnętrzne są za gankiem w ścianie północno-wschodniej. Układ przestrzenny wnętrza jest dwutraktowy. Powierzchnia zabudowy wynosi 197 m²; Powierzchnia użytkowa wynosi 189 m².

Bryła budynku (o kubaturze 914 m³) jest prostopadłością o wysokości jednej kondygnacji, nakryty dwuspadowym dachem z dwoma kominami, rozmieszczonymi asymetrycznie w kalenicy. Również prostopadłościenny ryzalit przykrywa dwuspadowy dach ze szczytem od strony ulicy. W narożniku między ryzalitem i budynkiem głównym dobudowano prostopadłościenny przedsionek przykryty jednopłaciowym daszkiem. W połaci południowo-wschodniej znajduje się, zlokalizowana centralnie, murowana facjata przykryta dwuspadowym dachem, z kalenicą dochodzącą do kalenicy budynku głównego. Do ściany północno-wschodniej centralnie dobudowany jest murowany, parterowy ganek przykryty trójspadowym dachem kopertowym.

Konstrukcja budynku: Budynek nie jest podpiwniczony. Fundamenty wymurowano z kamienia i cegły. Ściany nośne budynku, są murowane z pełnej cegły ceramicznej i otynkowane. Stropy i więźba dachowa (krokwio-więtkowa) wykonane są z drewna. Pokrycie dachu wykonane jest z ocynkowanej blachy stalowej (ryflowanej).

Elewacje:

W elewacji frontowej (północno- zachodniej) od lewej strony widoczna jest ściana szczytowa parterowego ryzalitu z dwoma niewielkimi, symetrycznie rozmieszczonymi otworami okiennymi. Ponad nimi przebiega prosty, dwustopniowy gzyms na przedłużeniu podokapowych gzymsów sąsiednich ścian ryzalitu, a także frontowej ściany budynku głównego. Kalenica ryzalitu (prostopadła

do tej z budynku głównego) dochodzi do północno-zachodniej połaci dachowej, do tej z budynku głównego) dochodzi do północno-zachodniej połaci dachowej, w połowie jej wysokości. Ściana parterowego przedsionka dobudowanego do ryzalitu jest ślepa wykończona poziomymi listwami sidingu. Jednospadowy daszek nad nim sięga do gzymsu podokapowego frontowej ściany budynku głównego. Tuż za przedsionkiem, w ścianie budynku znajduje się krawędź jednego z dwóch asymetrycznie rozmieszczonych otworów okiennych.

Elewacja ogrodowa (południowo-wschodnia) jest czteroosiowa w parterze i prawie symetryczna. Jedynie skrajny, prawy otwór okienny został zlokalizowany nieco bliżej (wschodniego) narożnika budynku. Kształt okien jest identyczny jak w elewacji opisanej wyżej, jednak są one opracowane bardziej ozdobnie. Wzdłuż krawędzi w tynku zostały wykonane kanelowane pilastry z prostymi bazami i głowicami. Na nich oparto półokrągły, bogato profilowany gzyms (przecięty centralnie zwornikiem) wzdłuż łuku wieńczącego otwór okienny. Równie bogato wyprofilowano gzymsy podparapetowe. Podkreślając symetrię elewacji facjata posiada dwa otwory okienne również zwieńczone pełnymi łukami. Te posiadają opaskę jednakowo profilowaną wzdłuż pionowych krawędzi i łuku wieńczącego przerwany centralnym zwornikiem, a także gzymsy podparapetowe. Ponadto pionowe krawędzie facjaty, w płaszczyźnie tej elewacji, ozdobione zostały kanelowanymi pilastrami, na których oparto szerokie gzymsy wzdłuż krawędzi okapu szczytu facjaty. Zastosowano w nim relief z wolimi oczkami. Ponad oknami centralnie zlokalizowano półokrągłe okienko również opasane profilowanym gzymsem wspartym na prostej belce parapetowej. Gzyms podokapowy, przeciągnięty wzdłuż całej elewacji dzieli również ścianę parteru od ściany facjaty. Oprócz profili ciągłych znajduje się w nim również relief utworzony z wysuniętych i cofniętych główek cegieł.

Elewacja szczytowa (północno-wschodnia) w części górnej opracowana jest jako symetryczna, z dwoma otworami okiennymi, dziś prostokątnymi (z prostym nadprożem). Zachowany centralnie, nad jednym z nich, zwornik oraz zastosowana stolarka z PCV sugerują, że pierwotnie otwory te były (podobnie jak w elewacji przeciwnej) zwieńczone nadprożami łukowymi. Część górna, szczytowa oddzielona jest od ściany parteru bogatym gzymsem między-kondygnacyjnym zlokalizowanym na przedłużeniu gzymsu podokapowego z wyżej opisanych elewacji podłużnych. W jego profilu zastosowano relief z wolimi oczkami taki, jak w gzymsach wzdłuż krawędzi okapu szczytu facjaty.

W ścianie parteru asymetrycznie dobudowanym gankiem, znajdują się dwa otwory: w pobliżu lewego (wschodniego) narożnika budynku jest otwór drzwiowy, a po drugiej stronie ganku okienny z gzymsem podparapetowym (nad nim również zachował się zwornik). Ganek posiada dwa duże otwory okienne (ich kształt i stolarka ukryta jest płytami wiórowymi). Jest przykryty dachem kopertowym, którego wierzchołek przylegający do ściany budynku znajduje się w połowie ww. gzymsu. Ściana parterowego ryzalitu pokryta jest gładkim tynkiem nie posiada otworów ani innych elementów architektonicznych poza gzymsem podokapowym o formie i poziomie okalizacji takim jak opisany wyżej gzyms między-kondygnacyjny.

Stan techniczny budynku (ze względu na zabezpieczenie obiektu przed dostępem do wnętrza stan techniczny elementów podano na podstawie Książki obiektu budowlanego ZMK).

Fundamenty: stan średni (część nadziemna dobra, b. ubytków)

Ściany zewnętrzne: stan średni (niewielkie ubytki tynku i wymalowań)

Dach: konstrukcja drewniana (stan nieznan), pokrycie – stan średni (na fragmentach pojawia się rdza)

Kominy: stan średni (wyższe fragmenty wymagają naprawy tynku)

Rynny, rury spustowe obróbki blacharskie: stan dobry

Stolarka okienna i drzwi zewnętrznych: stan zły (poza poddaszem, wszystkie otwory zabezpieczone płytą OSB)

Instalacja wodna: (woda zimna) odłączona;

Ogrzewanie: piece kaflowe

W Protokole z rocznej, okresowej kontroli ZMK z 16.10.2021 r. napisano: *Obiekt jako całość jest w znacznym stopniu wyeksploatowany, w złym stanie technicznym. kwalifikuje się do kompleksowego remontu lub likwidacji.*

Forma ochrony: Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Uchwała Rady Miasta NR XVII/255/16 z dnia 18 stycznia 2016 r.

Budynek znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków, posiada Kartę Adresową GEZ opracowaną 20.X.2016 r. przez K. Kuleszę.

Obiekt jest administrowany przez Zarząd Mienia Komunalnego w Białymstoku;
ul. Generała Józefa Bema 89/1, 15-370 Białystok; Od kilku lat nie jest użytkowany z powodów technicznych.

Budynek zbudowano w 1939 r. (wg informacji z Książki obiektu budowlanego ZMK). Jest on przykładem klasycyzującej architektury dworku podmiejskiego. Po powojennych adaptacjach stracił zapewne wiele w stosunku do pierwotnego układu przestrzennego. Z pewnością jednak został znacznie zubożony o skute i przebudowane elementy wystroju architektonicznego. Istniejący przy ulicy ryzalit wydaje się formą obcą dla zgrabnej bryły budynku (którą można docenić dziś jedynie od strony ogrodu). Szczególnie dużą różnicę przy ryzalicie widać w jego ubogim wystroju architektonicznym w stosunku do przeciwnej strony budynku. Jednak gzymsy na poziomie okapu na jego elewacjach mogą sugerować, iż jego część ma pierwotną proveniencję. Wcześniej mógł to być ganek lub raczej portyk wejściowy. Dla uzyskania pewności w tej materii należy, przed przystąpieniem do projektu remontu, przeprowadzić dokładne badania architektoniczne. Istniejący dziś ganek, przy północno-wschodniej elewacji z pewnością jest wtórny i przy remoncie budynku powinien zostać zdemontowany, lub przeprojektowany zgodnie z dawną stylistyką obiektu.

Krzysztof Kulesza XI. 2025r.